

Ваљевска гимназија

АЛМАНАХ
Литерарне секције
„Десанка Максимовић“

Ваљево, 2015.

ИЗДАВАЧ:

Ваљевска гимназија

РЕДАКЦИЈА:

Јелена Андрић III₇, главни уредник

Александра Радојковић III₇

Кристина Јевтић I₆

Марко Тодоровић III₆

Милена Милисављевић, професор

КОРИЦЕ:

Душан Арсенић

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК:

Неда Ликнић III₇

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА ТЕКСТА:

Чланови литерарне секције

Ваљево, јун 2015.

ПОЕЗИЈА

Венац п(р)орока

***

Клонула од безнадне жеље
Да се изродим налик теби
Клањам ти се
Док се ти охоло сагињеш
У струку према мени
Па ти не умеш да будеш
Понизна
Ти се само извијаш на доле
Док се понос и сажалење
Церекају из тебе
Кад бих само вечно могла
Да те гледам како смешно
Покушаваш да се поклониш
***

Здраво, Пинокио!
Где ти је луткар?
Побегао си му.
Дакле, јеси!
Да конце о мене качиш?
Који си ти пањ.
Ниси ти ни хтео да живиш!
Па како можеш?
Ја идем на Парнас!
Ти не можеш тамо.
Луткар је мртав!
Па си се овде удрвенео?
Ништа те нисам питала.
И одсеци ту носину!
Јеси ли чуо?
Нервира ме.
О, здраво, Пинокио!
Научио си да ходаш?

Браво.
Здраво, Пинокио!
***
Тамјан
Мирише на амир
Вино
И колач
И глупа молитва
Речена по обавези
Без смисла и разлога
Они се крсте
Опет по обавези
Без смисла и разлога
Гомила њихових очију
Је буљила у мене
На мени је висео смешак
Који је хтео да се претвори
У грохот
У свемоћан
Надмен грохот
Украла сам жито
И под сукњом однела
Чоколаду и флашу вина
И отишла на таван
Да их све тихо презрем
И мој грохот
Је изашао ван
Цео дан је могао да стане
У једно ухо.

Марија Стефановић III₄
(прва награда Вуковог звона
за циклус песама)

Француска

Колико ће ти тога испричати
њени фини женски прсти?
Сваки крије загонетни осмех
њене младости.
Повешће те путем мирисиних
поља набујале лаванде,
Додирни је, прочитај, пожели;
Она даје целу себе.

Нека те одведе дуж Азурне
обале;
Примети лепршавост песка међу
прстима,
Веселост хладних валова који
умиру,
Који умиру,
Дотичући њену бронзану кожу.

Нека ти приповеда о чаробним
ноћима у Паризу,
Дочараће ти све оне изгубљене
дане,
Неверне љубави
Оно што је могло
Да те чини живим.

Заплачи
Кад се сетиш заборављених
усана,
Сваког додира финих женских
прстију.
Обузеће те, заплесаће са тобом,
У истом врту у ком је Марија
пољубила Луја.
Ту, где је збуњена осетила

Знатижељу на свом невином
кнегињском рамену.

Звезде нек горе, море нек пева
поред вас,
Љуби је својим очима,
Дотакни јој fine женске прсте.

Милица Мићић III₂

Волим те, Пјер

Волим те, Пјер.
Волим сету у твом погледу,
Волим кад нервозно гризеш
доњу усну.
Волим кад твоји издужени, фини
прсти
Опрезно загладе немирне увојке
моје косе.

Што волим кад ти се обрве
скупе, а чело намршти и
Кад нагло поставиш длан испод
своје јаке браде,
Док пишеш неки важан есеј.

Знаш ли да волим мекоћу оног
твог тамног џемпера и
То што увек, кад је потребно да
се концентришеш,
Засучеш рукаве и погледаш
право у моје,
Како их називаш, сањиве очи.

Волим твоју стару гитару и
начин
На који би жврљнуо пар нота, а
затим,
Као зачаран немо, вирећи кроз
прозор,
Посматрао парк, обашњавајући
како те јесење боје надахњују.

Највише што волим код тебе?

То је твоје трапаво трчање по
киши и то
Како се увек неспретно
оклизнеш на тротоару, а
Затим се слеplене, мокре косе,
затворених очију и
Држећи за моја рамена, смејеш,
баш као наивно дете.
Што волим кад ми шапућеш
своје стихове,
Застајући после сваког помена
мог имена.
Волим и то што се никога не
бојиш и
Што умеш да искажеш своје
мишљење.

Волим и то што знам да ме и
даље чуваш од свих.
Колико те само волим, Пјер!
Осетим те када чујем неки добар
цез...

Милица Мићућ III₂

Умрсио си косу..

Умрсио си косу у гране,
У воду.
Својим танким прстима
Попут бисте
У огледалу небеског свода.

Узорао си бразду у кожу,
У земљу.
Својим топлим дахом
Попут душе
Оживљаваш изорану груду.

Свуда си и у свему.
Ко гласник пантеизма
Урличеш.

Ехо одзвања сваком,
Но скривени говор
Само је мени знан
***

Нагутах се дима
Од све те лепоте,
Извештачених икона,
Пепела сивога.

Тај савршени свет
Папирног лица
И стакленог говора,
Саплиће ли се он

О једну ману простога човека?

Та илузија вечитих лепота
И маски под којим
Љиге вире,
Пуцају ли оне
О једну ману простога човека?
***

Да те погледам још увек
стрепим,
А погледи твоји не дају ми сна,
И поглед скривам од очију
лепих
Јер од твојих мира немам ја.

Да ти се осмехнем још увек
стрепим,
А осмеси твоји не дају ми сна,
И осмех скривам од осмеха
лепог
Јер од твога мира немам ја.

Да ти се обратим још увек
стрепим,
А шапати твоји не дају ми сна,
И глас скривам од гласа лепог
Јер од твога мира немам ја.

*Јелисавета Аџић III,
финалиста XXII Поетског конкурса „Десанка Максимовић“*

Само

Неупитан је твој таленат
да мој дан учиниш
јефтиним.

Неупитан је твој таленат
да ме казниш мишљу о
себи.

Неупитан је твој таленат
да читаву вечност
закасниш.

Али треба се, ипак, упитати
постојиш ли ти
или је то
само
твој таленат.

Бег

Хеј, ти! Куда си ти пошао?

Ја живим...

За будућност, за оно што ће
доћи,
За људске идеале, победу
њихове моћи.

Живим за велике тајне, за оно
што нас чека,

Не мислиш ли ваљда да је
могуће побећи?
Не буди смешан.

Одронуће се стене бола и стене
раскоша,
закрчиће ти пут.
Знаш добро да су те стене
вештачке и
да си их ти сам сазидао.

Како то мислиш чиме?
Својом маштом,
својом лепотом,
својим искуством.

Питаш ме шта да радиш?
Једноставно је.
Само остани и
само нестани.

Марко Тодоровић III₆

За све људе овог и људе
наредног века.

Ја живим за открића, велика
људска дела.
Живим за све што нисам, а сутра
будем смела.

***

Пружала сам руке даљинама,
тражила те у недогледима,
молила заборав да ми те врати...
А био си крај мене.

***

Хтела бих,
а не смем...
Бојим се далеких ветрова,
блиских руку
и чудних очију.
Бојим се неке нејасне слутње
и недоречене мисли.
Бојим се да је већ касно.
Хтела бих,
а не смем...

***

Хајде заједно да прелетимо
границу вечности
и живимо изван времена и
закона.
Хајде заједно да прегазимо
пролазност и умирање
и будемо само трајање.
Хајде... Хајде помози да те
заборавим,
јер почињем да верујем лажима,
јер тражим светлост тамо где је
нема.

***

Ако ми икада замру трагови,
упамти ме по корацима.
Ако ми икада замру додири,
упамти ме по рукама.

Ако ми икада замре љубав,
заборави ме.

***

Ти си онај траг
иза свих мојих жеља,
и она жеља
иза свих тражења,
и тражење
иза свих стрепњи.
Зато чекам да дођеш.

***

Отићи ћемо једном,
заједно или одвојено,
као путници без карата и циља,
без реда возње.

Свеједно да ли ћемо понети
успомене,
јер тамо где идемо нема места за
сећања.

Свеједно да ли ћемо понети
наду,
јер тамо где идемо нема места за
жеље.

Свеједно којом ћемо кренути
стазом,
јер тамо где идемо – сигурно ћу
те чекати.

Нина Станковић II₆

"ИМАМ ПЈЕСМУ ЗА ТЕБЕ" И "ПВОЈЕ
ЊЕЖНЕ ГОДИНЕ"

Младене,
види јој само те грациозне прсте
како милују онај распали
клавир.

Знаш колико волим
женске прсте
а њене...
Ево, њене већ могу замислити
у коси нашег дјечака
или како марљиво прелазе
преко крагне моје бијеле
кошуље
преко мојих усана
љубио бих...

Ма, пољубио бих сваку дирку
на којој су
тако блиједи и дуги
оставили свој траг.

Само још један дим
повуци па више ниси овдје,
Младене
видиш да је исувише попио
страст му се дави
у пјени те пиве
и нестаће са њом
прије но што је
и попије.

Борисе,
пусти то дјете ноћас!

Видиш да је испијају погледима
сви жедни њених складних
контура, плишаних дезена,

жељни њене младости.
Они, које кући чекају
дебеле жене и
још дебља дјеца
који само виде
њену црну хаљиницу
а облизују усне
у жељи да ни њу не виде.
Гадиш ми се, Борисе!
Аплаудираћеш и звиждати
након сваког става
као и остатак друштва павијана
што виде само
да јој се руке складно мичу
а не чују да клавир јеца!
Што би све дао да
вечерас њено извајано тијело
задовољно риди под
Тобом,
да очи њеног медвједића
пришијеш на свој капут
Ти желиш трофеје!"

Избезумљен истрчао
из те рупе у Штросмајеровој
уши ми се натопише
Сарајевом

док ми слике још
пливаше у вину
док сам ноктима
парао своју кожу
и хистерично цичао
као кад дијете руку
прикљешти на врата.
И отишао да пијем
потопим своју савјест
а онда повратим по плочнику
све остатке свог љигавог поноса
и одсјечем свој погани језик

како јој њедра миришу на
смокве.

Тијана Радовановић IV₁

***

Наш крај жели другачије
јутро жели другачији крај,
можеш га назвати Пролеће
можеш га назвати Сам
(или ће он звати сам)
позови га по прстима јако
да прикљеште врата на води,
позови га из приче
из неког угла

***

НАГРАЂЕНА ПРОЗА

ЗИД

*Остани међу својим зидовима
они су твоја најискренија љубав.*

Буковски

Верујем да реч којом започињете било који вид обраћања носи са собом бар половину значења свега онога што за њом следи и вероватно сву преосталу тежину. Не знам да ли реч беше у почетку, јер пре речи беше слутња - али уколико је била и створила нас, оставила нам је још само ту слутњу као инстинкт да се спремимо за њено поновно рођење.

Настанио сам своју слутњу у оно време када сам се растао са светом, или се он растао са мном, и од тог тренутка заједно ми почесмо насељавати овај узани простор међу четири зида, три прозора и оним што сам успео да изнесем из свог живота како бих јој то понудио. Слутња и ја проводимо дане стопљени у симбиози и јављамо се тако наизменично једно другом и наступамо и делујемо по неком добро увежбаном распореду који прећуткујемо. Чекамо реч – чекамо ту велику прву Реч да дође до нас, да нас обасја међу нашим зидовима и покаже нам се онаква каква нас је родила. Али Реч не долази и што је више ишчекујем, што више напрежем своја чула да буду оштра, да буду тачна, да осете сваки трептај слутње, уколико се тргне – то ми сати делују тримији и гломазнији, док зидови нада мном почињу тихо и опрезно да се љуљају, у складу са неком древном космичком игром наспрам које стојим сам, неспреман да је разумем. Што више ту игру покушавам да схватим, увиђам непрегледна пространства која поигравају њеним ритмом – што више сазнајем, то сам свеснија колико ми њени покрети остају скривени, то мање пишем, а још мање говорим. У једну реч стало је стотине песама, а тежња сваке песме је да постане реч. Песма постаје реч онда када се у својој јасноћи расцвета, а потом сажме и нема процеса који је природа тако марљиво уредила као тај. Песме су све оне речи које нас још увек нису спознале.

Помислих – да ли се треба вратити?

Да ли је све то чему су ме моји зидови научили, крхко и привидно када се супротстави силини света – и одлучих се на излазак из себе, на излазак из утробе ушушкане међу зидинама.

Сетио са се филма о помрачењу Сунца који сам давно гледао, тренутка када наступа потпуно помрачење и када око танког црног диска Месеца можемо видети Сунчеву корону– сву његову снагу. Сада сам гледао људе под неонским светлима града и проматрао њихове покрете у измаглици. Када би стали наспрам светиљке и заклонили њен диск као какво поноћно Сунце – видео бих њихову снагу како их окружује, слива им низ дланове, а они су је несвесни. О, толико несвесни, а само да знају да су је пажљиво осмотрили – шчепали би је сада својим топлим шакама радосни као да су пронашли какву изгубљену реликвију из дечачких дана.

Зато ме оставите међу својим зидовима, да иза њих слутим ту велику Реч, да се дивим њеној корони и свој снази која до мене допире њеним топлим ветровима, док те ветрове згушњавам у речи – као фрагменте, да када ме нађе зна да сам на њу тако дуго чекао.

Тијана Радовановић IV₁

Награда „Љубица Ножица“ за најбољи школски писмени задатак у школској 2014/15.

ЕВРОПА И ЈА

Европа, посматрана географски – само континент, посматрана политички и војно – сила, за мене је једна велика и снажна породица. Она се, као и већина других, суочава са бројним проблемима, недаћама и тешкоћама, које само чврста и уједињена може да превазиђе. Као и све друге породице, са својим визијама о бољој и срећнијој будућности за своје чланове, тражи начине и могућности да расте и напредује. Зато је Европска унија, заједница држава са истим интересима, пут који води у правом смеру.

Идеја уједињене Европе није нова, а покушај уједињења Европе је стар колико и она сама. Још давно, Римска империја је обухватала целокупну до тада познату европску територију. Чак је и

Карло Велики контролисао велико део западне Европе. Знатан део европског простора био је под Наполеоновим царством.

Потреба повезивања европских земаља указала се са циљем заједничке одбране од агресије и непријатеља. Допринос идеји европског уједињења дали су, како Французи Максимилијан де Сали, Шарл Монтескје, Жан-Жак Русо, Сен-Симон, Виктор Иго, тако и Винстон Черчил. Он је рекао да треба створити европску породицу и „структуру у којој ће она моћи да живи у миру, сигурности и слободи“, да се Европљани, груписани у много држава и нација, не би борили једни против других и ширили пустош на све стране. Данас је идеја уједињења Европе пред великим изазовима. Уколико као таква опстане, Европа ће постати озбиљан кандидат за позицију светске суперсиле.

Креатор концепције и мисије уједињења је Европска унија. По дефиницији међувладина и наднационална заједница двадесет осам држава Европе, непрестано се шири и оснажује. Оно што мене фасцинира је јединство, али и слобода. Јединство постоји у трговини, пољопривреди, заштити животне средине, монети... Слобода је у могућности да чланице о неким питањима, као што су инострани послови, одбрана, валута, могу самостално да одлучују. Слобода је да путујемо из једне у другу државу, а да не морамо да покажемо путну исправу. Тада нестаје страх да смо далеко од онога што нам је познато и блиско.

Иако се разликујемо по много чему, иако имамо сопствени идентитет, веру и амбиције, сви имамо исти интерес. Мото „Уједињени у различитости“ каже нам да на путу до циља можемо имати другачије визије. Будућност у Европи је заједница истих и различитих. Сви размишљамо на свој начин, слушамо једни друге, допуњујемо се, критикујемо, прихватамо сугестије, али и подржавамо и различитости. Осећамо слободу да изразимо своје идеје и своје мисли.

Зато смо Европа и ја једно. Ја сам потребна Европи, а Европа мени. Само заједно, удружени, као велика и снажна породица, можемо истрајати и напредовати. Зато је Европска унија једини и прави пут који моју земљу и мене у њој води у слободну, мирну и сигурну будућност.

Нина Станковић II₆
прва републичка награда на конкурс у Европског дневника

Ради знања и културе

Живот је један, свет је један, а ми смо само зрнца прашине у њему, наизглед сви људског рода, али јако различити. Свако утире пут својој срећи и несрећи, свако тежи да остави траг који ће другоме бити смерница да настави даље. Сваки стопа ка вишем, ка бољем јесте корак мали, али пут значајан. До великих висина се стиже одмереним корацима.

Доситеј, један од најобразованијих најученијих и данас узвикује: „*Књиге, браћо моја, књиге, а не прапорци.*“ Медијска пажња се поклања људима који се задовољавају пролазном популарношћу. Осећамо се обесхрабрено док нам култура страда, а у лице нам се смеје некултура. Пишимо по друштвеним мрежама, по новинским огласима: „*Мудрост, наука, слава и добродјетел – све је то онима за ништа који све своје блаженство траже и налазе у чанку и бокалу. Док је њима само пун трбух, свему се осталом смеју и ругају.*“

Да бисмо убрали прелепе руже, руке морамо провићу кроз трње пуно бодљи. У овом свету где је све око нас дигитализовано и модернизовано, неизмерно је важно да схватимо колико је образовање важно. Још од давнина остала је опомена да је човек богат само онолико колико зна и уме. Ко сме на свом профилу да напише. „*Нема срамотнијег заната од дангубе, беспослице и лењости.*“ Недела и недаће се брзо прочују, али брзо и забораве, док се права, истински добра дела, корисна свим људима, чују још даље, памте годинама, деценијама и вековима.

Угледајмо се на Доситеја и тежимо ка томе да будемо образованији и начитанији, трудимо се да из разних ситуација које нам живот приреди, извучемо нешто добро. Нека свако од нас тежи да остави траг. Хајде да својим примером, добротом, посвећеношћу послу, обрадујемо и образујемо друге, али ништа од свега тога, ако нисмо добри људи. На билборде, на градске тргове, са мислима великана. Нека се јави донатор за рекламу: „*Само је добар човек срећан.*“

Андријана Ковачевић III₅
рад похваљен на конкурсима „Идућ учи у векове гледа“
Задужбине „Доситеј Обрадовић“

КРАТКЕ

ПРИЧЕ

Моје знање српског језика

Тата ми је Ваљевац, а мама из Прага. Већ у раним годинама сам почео да причам и разумем српски. Највише сам причао са татом и са баком која је често била у Прагу у дужим посетама (нап. више од месец дана). У периоду док још нисам био ђак у чешкој школи, српски ми је био главни језик. Са баком сам био кад су моји родитељи били на послу и преко распуста (ја сам имао распуст стално). Долазили смо у Ваљево, где живи мој деда и где је живела моја бака, али најбоље дестинације су биле на мору у Ровињу, где смо скоро провели са другалима супер одмор, и пре у Црној Гори. Сећам се једино кад смо летели хеликоптором неког татиног приатеља на Дурмитор и ухватили смо хоботницу на краљевичиној плажи.

После завршетка предшколског периода (кад ми је било шест година), српски ми је постао споредни језик, после чешког и енглеског, иако нисам ни један од њих савладао мајсторски. Нисмо више тако често долазили на Балкан, тако да је уживање у српском језику остало само у комуникацији са татом, баком Ковом и тета Миром (татина сестра, која исто живи у Прагу). Тако је пролазило време и ја сам, мало по мало, заборављао да говорим српски.

Кошарка је имала такође велики утицај на моје знање српског језика. Већ три године долазим у кошаркашки камп на Копанику. Тамо су српски тренери и играчи са којима сам пуно причао. Веома срећна околност је била кад се првенство Европе у кошарци одржавало у Струмици (Македонија), где сам, као играч, такође причао српски.

Ваљево и мој живот

Кад размишљам шта сам највише у животу радио и где сам највише времена провео, био сам студент у школи. Са почетком школе отворило ми се потпуно ново поглавље у животу: проблеме. Проблеме

су биле са осталом децом и са учитељима. Ја сам био миран и стидљив момак, и никако нисам упао у опасан колектив. Остале деце у одалењу су се понашале провокативно (не све) и ја нисам умео да је игнорисам, тако да смо се са провокаторима тајно штипкали и псовали, и преко пауза и тукли. Ја сам био увек мало јачи тако да су после они плакали, иако су почали они. Цео почетак основне школе сам био разочаран и несигуран због овог свакодневног искуства.

Ово све је прошло у току четири година и ја сам могао да живим више опуштено. После шест година на основној сам уписао гимназију. До тад нисам никад требао да учим или да мислим на тест или било шта обавезно. Разлика гимназике и основне школе је у Чешкој огромна, нешто као разлика између игралишта и војске, тако да мени је требало више времена да навикнем. Први пут у животу сам упознао дисциплину и одговорност.

Сад сам прву годину у вишој гимназији. У школи сам више од осам сати дневно тако да ми је било тешко да стижем и кошарку, али сад стижем. У Прагу је ситуација оваква: било шта да хочеш да радиш, мораш да радиш школу, иако си већ био у школи вечину дана. После школе, где стално пишеш тестове, дођеш уморан кући и мораш да учиш на тестове сутрашње; и тако целу годину. Једног дана просто хочеш да викнеш ДОСТА!, али то нема смисла затошто си тако изабрао. Проблем у школи у коју долазим је да хоће да има студенте које могу после матуре да одмах иду на билохоји универзитет са билокојом смером, и да тек задњу годину одлуче шта чу у ствари радити. Тако да ако хочеш да студираш технику и забављаш те њом, мораш свакако да научиш целу биологију, хемију и литературу, иако ти трба само математика, физика и неки други језик. И због ових „споредних“ часова није било времена да више развијеш свој омиљени смер... тако да на крају си се више мучио, него учио. Овоме сам обратио пажњу, тако да не губим време и да радим то, шта ће ми у будућности требати.

Идеју да дођем у Ваљево смислили смо мој тата и ја заједно, да више напредујем у кошарци и да причам српски. Тата зна супер тренере у Ваљеву и од Мире је добио контакт на Мађара, са ким смо се лепо договорили да дођем и да студирам заједно са ђацима гимназије. Смештен сам био код деде Драге, тате мојог тате. Тако једноставно!

За мене, Ваљево је потпуно други начин живота. Због величине Прага, веома је напорно да путујем преко целог града да дођем у школу или код другара. Нема везе ако би овако путовао једном недељно, али ја овако путујем сваки дан. Тако да у Ваљеву је све тако близу и тако на дохват руке! Много је једноставније да се било кад изађе напоље са друштвом или да идем на тренинг у клуб. Штавише, српска храна мени толико прија да нема на свету боље кухиње од српске.

Са људима овде се осећам много боље. Не знам ако је то због менталитета, али људи у Србији су природно отворени, и како моја тетка каже: више се љубе и више се бију. Са овакавима људима, којим не фале емоције и природно понашање, ми се живи боље. У Прагу су сви увукнути у себе, не знају да те загрле и кад им треба помоћ и ти видиш, и нудиш им помоћ, они кажу: не добро. У кошаркашком тиму се на пример нико не бори срцом, и мену је тешко да играм са оваквима играчима. Најгоре је било кад сам ово видео у народном тиму, кад смо играли текму о треће место. Нико се није борио како треба, иако је било врло битно да победимо, али су испустили. И то је репрезентација! Најбољи од најбољих, и не уме да ставе срдце у игру. Исто тако не умеју да ставе срдце у живот.

писано у: Ваљево П.С: хоћу да се захвалим Ва гимназији да ме је узела, највише најбољој професорици Вери Ваш и после Директору школи Воји Андрићу за перфектан месец дана у школи. Хоћу да се захвалим свима професорима који су мени предавали и студентима, који су били са мном!

Марко Сендвић

Сенка

Последњих дана се осећам чудно, осећам неко страно присуство од кога ме подилази језа. Вече је необично тихо, толико тихо да то прелази у језиво.

Атмосфера је чудна, ма, вероватно умишљам. Неки осећај ме привлачи према прозору. Замагљено стакло мути ми вид. Чини ми се да неки човек гледа телевизију у кући преко пута, осим тога ништа чудно се не дешава.

Одједном сам укочена, чујем чудан звук, нешто попут вриска. Одступам од прозора. Падам на кревет и почињем да плачем, а не знам ни зашто. Лежим пар минута или сати, нисам сигурна. Одлазим у купатило, умивам се. О Боже, заклела бих се да сам видела некога у огледалу. Почињем да се тресем. Морам да одем у собу, или у кухињу, или... не знам, не осећам се сигурно у овој кући.

Коначно успевам да се саберем, одлазим до ормара, узимам капут и стрчавам низ степенице као да ме неко јури. Напољу је прохладно тако да нисам сигурна да ли дрхтим од хладноће или од страха. Знам само да ми бескрај помаже, удишем хладан ваздух помешан са смогом. Бесциљно лутам док не видим клупу. Седам.

„Нешто није у реду драга?, штрецнула сам се и окренула, стара бака ми се осмехује. Сад ми дефинитивно није до приче. „Не, добро сам.“

„Не бих баш рекла.“ Ох, где ме нађе ова жена?

Осмехнула сам се, али ништа нисам рекла, немам шта да кажем.

„Сенке, зар не?“, упитала ме је. „Овај, шта?“, упитала сам зачуђено.

„Муче те сенке, драга. О чему она то прича?

„И мени се то десило, не остављају те на миру, али нестаће, само мораш да средиш мисли.“

Пренеражено је гледам, али верујем јој, осећам доброту и светлост којом зрачи. „На шта тачно мислите?“, упитих.

„Научи да опростиш.“

Не разумем, какве ово везе има са праштањем?

„Заборава прошлост, пусти да испари.“

Окрећем се. "Али, како то мислите..." "

Нема је. Нестала је, седим сама на клупи. Кап кише ми пада на лице и у том тренутку схватам њене речи.

Прошлост, опраштај, заборав, па наравно! Устајем, гледам у небо, киша ми се слива низ врат, али не марим.

„Опраштам вам свима, све“, вриштим, ослобађајући из себе бес и тугу коју сам дуго носила у души.

Киша лагано престаје, чини ми се да сам чула глас или гласове, нисам сигурна, десило се превише брзо.

„Хвала ти, коначно можемо да одемо“.

Стојим у ноћи док на земљу падају последње капи кише. Почиње да дува невероватно јак и хладан ветар. Брзо трчим кући. Улећем унутра, палим светло, идем из собе у собу и у свакој соби видим исто. Прозори су отворени. Излазим на терасу. Човек и даље гледа телевизију, али сада му видим осмехе, не знам како, али видим. Одједном сам одахнула, нисам ни схватила да задржавам дах. Затварам очи и само чујем: „Успела си драга, опростила си.“

Јелена Симовић III₆

Самонтуриста

Никад нисам била сама у самоћи. Она је депресивна, деструктивна, потпуно осамљена, а моја се недруштвеност превасходно огледа у вишеструким самујућим ликовима који се међусобно преплићу и губе у звезданој прабини. Према судској јурисдикцији, облигацији и грађанској обавези нестају у помрчини, доносећи ми двогубу корист. Повремено ми претенжно захтевају узвраћање посете, утростручујући број пролазака, прелазака, целодневних боравака, праћеним инспекцијама, временски ограничавајући напуштање наизглед празне шупљине.

Познат ми је сат смене страже, иако није нужно исти дан, место, време – из даљине им чујем шапат, давно је искорењена вештина прикрадања укаљаних воајера. У тој близини, невидљивој, готово не приметној, увиђам колико смо далеко. А некад још даље. Наши светови су лоптице скочице са замишљеним вијугавим орбитама које се никада не додирују. Осим понекад, атипично. Појединачно захвате

заједничких милиметар, два, никад више. Јер ми смо само странци који се изувише добро познају. Ништа више.

Зато одлазите! Овај пут заувек. А ја ћу да останем у самници...

Тама се отвара, светлост надлази, у силини избијања упија црnilo, уклања трошност, прекрива уронулост, истерује ужеглост, лишава простор устајалости, док кроз тајни прозорчић за случај опасности ускаче незвани самотњак. Дочекваши се на ноге, дозива још њих, који, нарушавајући мој лични простор, офанзивни, спремни за напад, кренуше у акцију одузимања, преузимања и препродаје моје територије, а ја, помало уштогљена, од главе до пете укочена, мало је рећи престрављена, брзо покупих своје прљаве крпиче, више пута закрпљене, излилане и избледеле, у ранац трпајући оно што је остало од моје још увек битно неизмењене својине, материјалне и духовне, у неодложивом подвигу закључавања убуђаних дрвених врата подложна разлагању, разарању изгубљене анонимности, кренух у светковином обелодањену самонтуру око света. И тако ја постадох самонтуриста.

Сара Бурђевић IV₃

Један сасвим обичан дан

Устала сам пред зору, као и свако јутро. Једина разлика била је у томе што је данас Ускрс. Волим тај дан, само зато што га је и моја мајка обожавала. Мада одушевљено уздиже свако свитање, поготово када почињу доручком на стени која своје каменито корење држи дубоко у морској води, у време када сви још увек спавају, а сунце се са препознатљивом лакоћом избија из хоризонта, размрсујући небо у претежно пријатан дан..

Причала ми је о свом родном граду, безграничним пољима жутих лала, чије латице поветарац носи до паса који се плаше мачака, а лове муве. Говорила је да је то место у коме се свакодневно чаврљање и клицање људи из кафића меша са мирисом свежих пецива и морске соли..

Једино је утврђени стари град био скоро пројектован по, у сећању сачуваним, речима. То је једна многозначно функционална

тврђава, чији бедеми су годинама штитили мештане од злослутних цунамија, непријатељских војски и неуморних топовских кугли чија неизбежна мета је пречица до, на мапама забележених, ратних циљева, због чега је често била под дугорочним опсадама крвних осветника, непријатних владара и неверних душмана. Стога поједини стенски блокови леже у плићаку и брчкају се у топлој води Јадранског мора. Чак и данас, тврђаву чувају птице ластавице, безревносно је бранећи чак и за време годишњих одмора и неподношљивих бура. Својим звиждукавим нотама милозвучја дочекују придошлице, оплемењују сваког залуталог странца и сталне госте, најчешће староседеоце који се поносно диче својом историјом, победом над прошлошћу, завидном садашњошћу и убеђењем у бољу будућност.

Положила сам цвеће на гроб и спустила црвено јаје на тацницу. Чуваркућу. Ваздух је мирисао насвежу боровину која окружује приградско гробље. За две седмице биће тачно пет година од кад је више нема. *Знаш, могла си да сачекаш коју деценију. Крај сезоне. Само један дан... Да ме видиш у матурској хаљини. Баш оној што си ми сашила. Била си толико усхићана, узбуђенија од мене. Знаш и сама да не волим прославе, али сам се радовала, због тебе. Тешко је одолети твом заносном смеху, зато и јеси срећа наше породице. Због чега је осмах и ишчезао оног дана кад и ти. Нема га више. Зашто, мама, зашто си отишла? Глупо је, веома је смешно што те упитате и питам тако нешто. Није да ти је дата воља да одлучиш када ћеш да поћеш божјим путем. Само... Недостајеш нам. Поготово тати. Много пати за тобом. Често говори да његов живот више нема смисла. Без тебе је празан. Мама, много те је волео. Знала си то и сама. Цабе ти говорим да те и даље воли. Да те сви много волимо... То те неће вратити. Ти се нећеш вратити...*

Стигавши кући, жустро сам обрисала сузе, умесила погачу и с великим нестрпљењем намештала руже у вазу. Беле. Оне које је највише волела. Оне које одликују невиност и несвакидашњу лепоту. Зато што је и она сама била таква. Несвакидашња. Чинила је да сваки дан буде посебан. Обично посебан, посебно обичан. Зато је Ускрс био један сасвим обичан дан. Грлила нас је нежно, журно, сва задихана и усплахирена, ширећи руке као свилени галеб што пружа своја крила небу, ослобађајући се свих нејасних погледа и недоречених осећања прикупњених на обали, док узвикује: *Није ли живот диван?! Као море, прозрачан и миран.*

Отац устаје расположен, брат се мршти, у чему истрајава последњих пет година, али кад га ухватимо за руке и заголицамо, на ивици усана назире се смешак. Долазили су људи, као што су нас одувек посећивали за Ускрс. Били смо весели, тата је мало попио, па је са дечурлијом из комшилука прескакао ластиш и збијао шале, помало неумесне и гнусне, али занимљиве. Много смо се смејали, боже, не памтим кад смо се толико смејали. Био би то један обичан дан са мајком. Овог пута без ње. Присећам се дана када ми овај тренутак беше као сан. А негде између јаве и илузије учавам плаховите обресе на реци живота и заношење полетне срне која напрасито посрће, залазећи у реалност где, као из бунара, искаче пријатна галама хиперактивних тинејџера који незагрејаниускачу у прохладну воду, одзвања музика уличних свирача и коначно – сунце умире. Али вратиће се, сутра. Сунце је моја нада, освежење и сећање на мајчине речи: *Није ли живот диван?! Као море, прозрачан и миран. Тек понекад пошаље поруку ветру, који преко таласа пристиже на пешчану плажу, док валови на чистину лагано избацују плавичасте шкољке, суморне, прљаве и изломњене на више места, како би осмотриле непрегледне солитере и величанствене палме које се хвале својим савршено зеленим листовима.*

Одлазим кући, затичем оца, опет је заспао на фотељи. Сода бикарбона стоји на сред стола, заједно са опушцима од цигара испросипана по шустикли. Са грамофонске плоче допире Бахова музика. Увек га умири, чак и кад има несаницу. Само заклопи очи и утоне у сан. Дуг, миран, спокојан. Прилазим му, хватам га за руку не бих ли га пробудила и обузима ме неверица. Хладан је, непомичан. *Не, не... Нема шансе. Не ради ми то!* Починѐм да вичем. Вероватно у себи, пошто не чујем свој глас. Вруће ми је. Хладно. Знојим се. *Сањам ли? Реци ми да је ово само сан. Да није стварно... Потребан си ми. Никада више него сад. Молим те, не остављај нас... Мама ће те чекати, нама си потребан. Само желим да имам оца. Бар њега. Молим те! Немој ме оставити!* Колена ми заклецају и падам. Испуштам један болан јаук. Немам снаге да заплачем, исувише је тешко. Сунце залази за високе брезе. Умире... И односи наду. А био је ово један сасвим обичан дан.

Сара Ђурђевић IV₃

ПРИЧЕ СА ЕЛЕМЕНТИМА ФАНТАСТИКЕ

(одломци)

Русалка

Видела сам живот у само једном трептају ока. Све је само потекло и истекло брзином светлости. Уследио је шок. Остала је само пустош. Обузимао ме је осећај смирености и спокоја. Нисам имала никаква сећања. Знала сам само да не постојим. Да сам залутала негде између раја и пакла где ме нико никада неће наћи. Огласила се труба. Продоран крик се разнео беличастим простором и негде из неких невидљивих сенки изронише младе девојке. Биле су обавијене белим чаршавима, а њихове дуге, риђе косе су вијориле.

Пођох за њима, као да се и у мени пробудио скривени нагон. Музика ме је водила. Ипак, то није дуго трајало. Свега неколико секунди, премда мени дугих као вечност. Наједанпут су се зауставиле. Зачуо се мелодичан глас, веома узвишен: „Новајлијо, приђи“. Претпоставила сам да се то односило на мене. Група се разишла како би ме пропустила. Загледале су ме са свих страна и подругљиво се смешкале. Усудила сам се да спустим поглед не бих ли и ја сагледала своје тело, што ми раније није ни пало на памет. Имала сам и шта да видим. Сигурно никад нисам боље изгледала у животу (или у смрти?), иако се нисам сећала ничега. Имала сам савршено извајану фигуру. Носила сам исте оне чаршаве као и све друге, а моја коса... ох, савршено мекана као паперје, била је црвена, уз пепељасте тонове, налик жару.

Зачуђено сам стајала на пола пута до извора звука од раније. Скупила сам храброст и сабрала се, бар мало. Одважно сам корачала даље, боса. Угледала сам трон усред овог белог ништавила, а на њему је седела жена која се разликовала од других само по њеном краљевском ставу. Није ни реч изустила већ ми је прислонила длан на чело и у мој ум су покуљале различите слике. Како се постаје ово шта сам, зашто немам сећања... Ту сам је зауставила. Некако сам путем мисли је упитала зашто не може да их врати... „То је ван мојих моћи“, кратко ми је одговорила и повукла се. Није ми било важно ништа друго осим тога, јер шта је човек без успомена? Мада, ја и нисам више

људско биће. Да, управо тако. Ја сам русалка. Водена вила. Како год хоћете. Налазила сам се на дну небеског језера, иако никад не бих поверовала да то постоји, а камоли да овако изгледа. Поново се све ускомешало. Погледала сам горе и видела млад месец негде далеко. То је био знак. Чврсто сам решила да се ослободим свега овога. Ја сам само залутала и треба да се вратим на прави пут. Све девојке су у колони кренуле до огромних плавих врата која до малопре нису била ту. Чудновато место, али ипак је то небеска вода, па је све могуће. Врата су се отворила широм и оне су разиграно излетеле напоље.

Кристина Рајковић VIII₁

Путник кроз време

Када бих већ имао прилику да се вратим у прошлост, искористио бих је да присуствујем неком уникатном астрономском феномену као што је звездана експлозија 1054. године коју су прво посматрали кинески астрономи. Волео бих да прошетам Агором са Хипатијом, која је измислила астралаб и тако трагично настрадала. Јасно ми је, није једноставно бити „путник кроз време“. Чак и најмања грешка могла би да остави траг и промени целокупни ток историје. Размишљам о свему томе док полако тонем у сан...

Будим се у полумрачној соби. Чудна просторија, као да ми је од некуда позната. Плаве завесе на прозорима, узидана посуда са водом, велики радни сто и на њему гомила папира. Ова просторија ми изгледа као Дамблдорова канцеларија у Хари Потеру. Полако истражујем око себе, гледам књиге исхабаних корица, прелазим погледом преко сталка о коме је окачен наизглед обичан златни цепни сат. Истражујем га. Окрећем га ка Сунцу и посматрам његов одсјај. Клатна која су до тада била непомична, крећу да осцилују. Соба се ковитла и из узидане посуде са водом излази бљештећа зелена светлост. Одједном чујем звецкање златника, звуке корака, људских гласова и песму. Отварам очи. Налазим се на тлу античке улице...

Борко Веселиновић I₁

Заборављени јунак

Мислим да су Срби и пре Косова имали јунаке о којима се певало и причало. Будући да је народ све заборавио, ми смо почели поново приповедати и певати.

У малом селу које се налазило на језеру под планином Голијом живео је Вукман Петровић. Био је обичан човек, бавио се риболовом. По цео дан проводио је на језеру да би деци обезбедио храну.

Наизглед је у селу владао мир. У пећини под планином лежао је змај који је чувао украдено злато од сељана. Ко год би пошао да узме мало злата, био би убијен. Змај је излазио из пећине само у вечерима пуног месеца и одлазио до села. То је уједно била прилика за сељане да га убију, али то је било неизводљиво. Змај је имао оклоп од непробојног челика. Једном, када је излазио из пећине, закачио је за стену и откинуо парче оклопа.

У селу је постојала породица која је хтела да убије тог змаја. Чланови породице покушавали су годинама да се реше змаја, али није било успеха. Било је изводљиво једино са куле специјалним копљима. Та копља правио је Вукман.

Пред излазак змаја, село се припремало за његов долазак. Међутим, змај је овога пута изашао раније и почео да пали и руши село. У селу је завладала паника. Вукман је пожурио да однесе стрелцу копља. Када се попео на кулу, стрелац је био мртав. Вукман је преузео одговорност на себе. Први хитац и промашај. Добро се сконцентрисао за други хитац, видео је змајеву слабу тачку и нанишанио, али и овог пута је промашио. Остало је још једно копље. Змај се окренуо према Вукману и кренуо ка њему. Вукман се нашао очи у очи са змајем. Удахнуо је дубоко и нанишанио, чекао је прави моменат. Када му се змај довољно приближио, Вукман је потегаво и пустио копље. Копље је летело... Погодак тачно у центар. Змај је пао мртав на земљу, а Вукман није могао да верује шта је урадио. Цело село је узвикивало његово име. Село је добило натраг свој новац и сви су живели срећно и задовољно. Вукман је постао легенда.

Филип Павловић I₁

Арагон и Милош

После деветнаест дана ходања, велике борбе са временом и исцрпљеношћу због недостатка хране, пас Арагон и његов господар Милош стигли су до великог предграђа опасаног зидинама којима се једва видео крај. Стража их дочека врло непријатељски настројена и одмах Милошу прислонише мач уз врат тако да је заборавио на све бриге које је имао и обли га хладан зној. Одвели су га до власника дворца, цара Обрена. Он му се веома обрадова, а све слуге љутито отера назад на свој посао.

Уз добро јело, чај и коске за пса, цар исприча Милошу све о војсци чудака која планира напад на његово имање. Нервозно је причао мршави старац, бесно је узвикивао тако да се Арагон штречне при свакој повику, док је Милош био сталожен и храбар, није се плашио.

На излазним вратима он налети на два чудака, и једним потезом их се отараси, док је цар Обрад са малом четом на западном делу враћао предност. Снаге су скоро биле изједначене, све док у једном тренутку нису опколили Милоша и одузели му мач. Гласно је урликао и извињавао се цару што није могао да му помогне до краја, али у моменту када су кренули да га погубе, неочекивано је налетео Арагон, скочио на једнога од њих и шапом му огребао лице. То је довело чудаке до пометње и дало Милошу довољно времена да се ослободи. Како је то урадио, чврсто је загрлио свог пса и пољубио га, и одмах одјурио на запад да помогне свом пријатељу. Када је дошао тамо, видео је да је Обрад покорио скоро све непријатеље светлосном снагом. Милош му је само помогао да их се потпуно реши.

Цар се неизмерно захвалио Милошу, а посебно Арагону који је спречио смрт свог господара, а вероватно и пљачкање дворца. У то име, доделио им је велико благо, и рекао им да ће он бити њихов доживотни дужник.

Милош и Арагон напустили су дворац и запутили се ка њиховој пропалој колиби... Благо су трошили паметно и често су ишли у посету своме пријатељу Обраду који је своје царство проширивао изнова и изнова.

Богдан Бадовинац, I₁

Космос у мраку

„Долази време секире, време мача, време ветра, време вукова, долази време твоје освете, слепа Велва!“ У тамној пећини разгласио се звук пророчициног злокобног смеха...

Семе пропасти, посејано још у сумраку времена, када су свет и прва створења изашли из леда и ватре, никло је. Свет, у суштини, веома крхке природе, кретао се ка свом крају. Зиме Ветрова, Вукова и Мачева захватиле су космос, и за собом, као последице, оставили су разор међу људима, сталне ратове, глад и смрт. Богови, немоћни да сачувају сопствене разуме, лагано су се упуштали у сукобе, из којих нико није излазио као победник. Ти сукоби били су платно, којим се служио Локи, бог ватре и преваре, кројећи врхунац космичке драме. Катастрофе, проузроковане самим Локијем, низале су се, а свет је пред собом увидео нову истину – сумрак богова и пропаст девет планета. Савети богова, одржани у Азгарду, нису донели никакве промене. Сви богови били су усмерени један против другог. На последњем Савету одлучено је да капија Азгарда и дугин мост, Бифрост, буду затворени за девет планета, које је полако прождирала тама. Ни сам врховни бог Один није могао да заустави надолазећу катастрофу. Једне тихе и мирне ноћи, које су биле реткост у оваквим временима, на прагу Одиновог дома појавиле су се три сестре, пророчице Норне. Урд и њене две сестре Верданти, донеле су новости: Јормунганд, змија Мидгарда, устао је из дубине океана, у којој је порастао до монструозне величине, и за собом је извукао своју сестру Хел, и брата Фенрира.

Хел је од свог дома, у коме је била и заточена, створила место бескрајног проклетства, у коме су обитале зле, мртве душе, и које су се заклеле на верно служење својој господарици. Но, највећи ужас изазвало је ослобађање вуколиког чудовишта Фенрира, који је прогутао Сунце, Месец и звезде и оставио космос у вечном сумраку.

Александра Бошковић II₄

Бескрајно путовање

Трчао је. Да. Херој, који је некада стајао раме уз раме с највећим јунацима Грчке, бежао је од чудовишта дугачких врата, која су, из неког разлога, личила на гуштере. Поново се, по ко зна који пут, пробудио на непознатом месту. Промене су му сметале, али се навикао н ањих. Морао је, јер је то било његово проклетство. Он је Теламон и ово је његов априча...

Када је мобилисан у војску, није био уплашен. Није жалио ни за чим. Живот му је био леп, иако доста тежак и напоран. Био је Мирмидонац, један од 33 Ахилова легендарна ратника, као и најбољи пријатељ и десна рука младог хероја. Имао је искуства у борбама, а и да није, довољно је времена провео вежбајући и обучавајући млађе војнике. Тренирао је свакодневно, јер никада није био сигуран да ли је опасност близу. Често је спавао под ведрим небом, проводио дане без хране и воде, све да би ојачао. Схватао је своју дужност да се, као становник Грчке, и то један од њених најспретнијих и најобученијих, мора одазвати на позив свог владара и кренути у поход. Част и достојанство били су му изнад свега и своје обавезе је доследно извршавао...

Теламон је видео свакаква ужасе. Још увек је памтио лица умирућих војника, њихове вапаје за помоћ, која није долазила. Сећао се Нестора, једног од најспособнијих војсковођа, затим Великог Ајанта како јуриша кроз непријатељске редове и млати чудесним штитом од кожа седам бикова. Свакодневно је у логору слушао приче о Хектору, Кротитељу коња, тројанском престолонаследнику и њеном најхрабријем човеку. Познавао је Менелаја и Агамемнона, а неколико пута је из даљине видео и Пријама. Сви ти људи били су одважни, неустрашиви. Када би се њихове војске судариле, настао би хаос. Мачеви су звечали, копља пробијала оклопе, стреле фијукале кроз ваздух, буздовани и тољага вртеле се изнад глава.. Граница између живота и смрти била је танка. Само најодлучнији су преживели.

Матеја Цветановић II

ЗОВЕМ СЕ...

Појавио се пред зидом. Неко време је само стајао ту немо. Кад је дошао себи, окренуо се и схватио да се налази у некој веома чудној кафани. Чинило се да је у неком ходнику који се пружао до бесконачно у оба правца, са шанком који је паралелно пратио бесконачност. На зиду, који је до малочас посматрао са толиком пажњом, није било ниједних врата. Уместо врата на сваких пет метара налазио се лифт, а између лифтова налазио се мали прозор. На сваком од прозора се могао видети исти пејзаж, помрачено сунце, које је било у зениту.

Линија која их је раздваја налази се директно испод сунца. Сам човек, кога је поглед кроз прозор још више збунио, био је просечне висине, мршав, имао је око тридесет и пет, иако је изгледао старије, озбиљног израза лица, са гаравом, кратком, црном косом. „Господине!...ГОСПОДИНЕ!!!“. Приметио је да га зове бармен, ког уопште није приметио када је анализирао место. Пришао је шанку и даље слуђен. „Вероватно мислиш да си залутао“, рече му бармен, „али не брини, тачно си тамо где треба да будеш.

...Истина је на дну, истина је на крају“, рече Вергилије смртнику. Са тим речима му се појавише још три чаше у рукама. „Најфинија крв за Ванатолију, вегетаријански еквивалент за Дарија, течна песма за мене, а за нашег пријатеља једна чаша Наде®. Онда су се сви окренули према смртнику, који је дрхтајући узео своју чашу, пожелели му срећу, чак и Ванатолија иако и даље са мало надмоћи у гласу, и наздравили заједно. „Наискап, пријатељу“, саветова га Вергилије.

Сам укус Наде® био је веома синестезијски, као мешавина свега што је икада окусио, омирисао, дотакао, погледао и чуо, егзотично је благ опис. Пошто су сви попили своја пића, чекали су немо да виде шта ће смртник рећи. На то што је управо сазнао како је живео, како се зове и како је умро, смртник је ово рекао: „Зовем се Данте, и схватио сам још две ствари. Истина је горка и истина је прецењена“. И са тим речима се врата најближег лифта отворише.

Јована Тадић II4

Сузе црног бора

Пуцао је лед и шкрипао снег док су велике ноге обмотане крзном белог медведа газиле кроз сметове планина и кроз залеђене клисуре реке Доне. Поред реке ништа само хук ветра који носи игле леда са планина док се благо назиру рупа за рупом које праве ноге великог човека Сергеја Борова.

Причало се у народу о Црном Бору и како он, инспирација песницима и писцима, легендарни штитонша и заштитник слабих снаге пет волова и висине осредњег дрвета, не може бити заустављен од стране ветра, леда и мећава. А колико се год причало о његовој снази и горостасној моћи, толико се причало и о његовом срцу и доброту планинских величина, јер за њега није било безвредног и његове пажње невредног бића на овом свету.

Разгртавши себи пут кроз завејане путеве планине Косице, Црни Бор се докопа врха планине и своје брвнаре. Усправи се. Стресе снег са огромних рамене. Ветар му љутито залупи врата, а он уђе у своју брвнару затрпану снегом. Спусти челични штит и седе поред огњишта. Гледао је дуго игру пламенова у својој брвнари. Толико дуго да се и мећава преда па се време стиша. А кад ветар заћута, и све на планини се смири, из великих црнооких очију моћног ратника кану суза. Затим још једна. Угаси се угарак у огњишту. Зајеца и заплака легенда над легендама и леже покрај ватре и уплакан заспа.

А у сновима му долазе успомене и сећања на изгубљено, на саборце и све недужне људе које ни његов штит није могао заштити од страшне судбине. Присећао се својих почетака и давних година када је још био млад, дичан и зелен, када је водио туђе битке са смрћу и када су га песме први пут опевавале. Навирала су сећања на његову браћу по оружју и слике проливања њихове крви пред његовим штитом и његовим очима. Није дуго изашао из тог света таме и бола.

Волео је тај човек велике снаге, срца пуног добротe, штитонша Мириме, онај о коме песме певају и писци књиге пишу. За сваку душу коју је носио на леђима морао је сузу пустити те ноћи поред огњишта кад је први пут заплакао легендарни заштитник Црни Бор.

Иван Милинковић I₁

Књига

Као и сваки осамнаестогодишњак, Серена је прошла кроз фазу ишчекивања писма из Хогвортса, добијања својих моћи, откривања необичног порекла своје породице...

...Стигла је до олтара. Књига је на својој предњој корици имала слику њене баке. Слика лика њене баке како сада изгледа у овим позним годинама. Књига јој се отворила. На првој страни је писало: Или иди и заборави или остани и не жали. Окренула је следећу страницу. Датум је био 2. 3.1692. Прва реченица је гласила: Тада је све почело. Књига је описивала хапшење и суђење женама које су оптужене за вештичарење. Ту су записана сва њихова имена, њихови историјати. Описана су мучења, силовања, физичка и психичка злостављања. Документоване су њихове оптужбе, њихове казне, али и њихова породична стабла. Серена је читала страну по страну и упијала сваку реч, сваки број. Како је настављала даље, књига је урезивала њен лик у корице. Када је стигла до краја, нека невидљива сила ју је отиснула од земље, узнела високо и док јој је стварала незамислив бол, са све Сереном у наручју обрушила се на стазу, након чега је Серенин лик нашао своје место међу осталима и ту и остао. На корицу књиге се вратио лик њене баке.

На последњој страни књиге је писало: Ми смо доживеле све ове страхоте, ми смо трпеле сав тај бол. Ми смо страдале саме, незаштићене и одбачене. И од вас! Нека онај ко прочита наш бол, нека онај ко сазна све наше тајне, нека онај коме отворимо душу, нека тај проживи тај наш бол и нека наше тајне остави овде, у нашем вечном боравишту, са нама.

Прошле су недеље. Серенина бака се вратила. Осетила је да се нешто десило, сишла је доле, и нашла је књигу, отворену на последњој страни. И не погледавши је, не прочитавши ни реч, не видевши ни слово, затворила ју је и вратила на место. Додала је још једну бакљу у знак сећања на своју унуку. Мислила је да једног дана Серени повери ову тајну чувара књиге, да је упозори да никада књигу не прочита до краја, али је закаснила, или ју је преценила мислећи да радозналост није јача од човека. Изгледа да је погрешила.

Тијана Панић III

Ветрењаче

Трагови стопала у песку су били превише велики да би припадали члановима Заједнице. Ђонови, који нису обликовани за песак, лако пропадају, остављајући за собом ознаку Странца. Младић је потерао белу кобилу ка ветрењачама. Због старости, ишла је споро и носила је мало терета, али је имала сигуран корак по динама, а човек у пустињи мора бити скроман. *Странци су ретко скромни.* Од устанка у Вистри, цена хладне ватре је скочила па су сви возови поново почели да сагоревају угаљ, што је скоро утростручило број кварова. Кад се воз поквари, људи, као рој скакаваца, напусте вагоне и обрсте локална села и градове. Путници који путују Осмицом, возом који повезује Капитол и Вистру, већином су војна лица и избеглице, и они, у случају квара у пустињи, неретко доносе одлуку да напусте кабине и крену ка Заједници. У зависности од квара и вештине алхемичара и машиновођа, Осмица може да спава на шинама и по седам дана.

Кад је стигао до провалије, ветрењаче су се споро окретале. Свака је била висока по педесетак стопа са мермерном основом, гвозденим рамом и осовином, и турбином од танког дрвета. Централна, звана Мајка, је била дупло виша, лепша и старија од осталих. По легенди, њу је давно пре оснивања Заједнице, саградио Нот Богати, када је чуо легенде о Подземном мору. У основу је ставио четири беле резбарене дрвене плоче које су гореле у Првој хладној ватри и зато ветрењача никад није стајала. Чак и кад није било довољно ветра да окрене било коју од Ђерки, њен ротор је сасвим споро окретао зупчанике.

У провалији је други свет. Стене су је окруживале са свих страна, а у њој је цветао живот. Куће, плочице уских улица, клупе и фонтане од белог мермера су биле једноставне и често је уз њих расла винова лоза или маслина. *Колико год човек био скроман у пустињи - толико је бахат у оази.* Гради фонтане и залива баште. Заборавља на цену воде. Заборавља ветрењаче, пумпе и филтере, који црпе и пречишћавају воду из Подземног мора. *Слана вода је отров, а жеђ је смрт...*

Кристина Поповић III

О лирици Душана Васиљева

У нашој поезији нередак је случај да су најбољи песници умирали прерано. Иста недаћа стигла је и Душана Васиљева, који је умро са свега двадесет и четири године. Неко би због тога могао помислити да је његова поезија поезија једног младића који дитирамбима слави живот, младост, лепоту. Како би то било погрешно! Покојни младић је био разочаран и у живот и у људе, и може се сматрати највећим песимистом од наших песника на почетку двадесетог века.

Његов песимизам није каква књижевна мода; он проистиче из дубине његове душе и ужаса које је доживео у рату. Први светски рат је присутан у највећем броју његових песама као јасан мотив, заједно са мирисом болница и крви, траговима туберкулозе и звуцима митраљеца. И у песмама где се рат експлицитно не спомиње, он је ту негде, лебди, и као да је део свог значења уткао у сваки написан стих.

Васиљев пише другачију поезију. Његова се не уклапа у слагалицу дотадашњих српских ратних песама. За разлику од њих, Васиљеве песме нису патриотске, оне никоме не пркосе, не позивају на буну и јединство народа. Напротив. Рат у Васиљевој поезији представљен је као велика бесмислица, као мазохистичка потреба човека да се бори сам против себе. Али та бесмислица је кобна за човеково постојање. Сам Васиљев у рату губи сав полет своје младости и постаје малодушан, те нема снаге да уопште покуша да промени свет око себе.

Једна од битних карактеристика овог песничког генија јесте и антирелигиозност Бога, као ни његову благу руку која милује и дарује песник није осетио ниједном и због тога се у својим песмама бори против било каквог веровања у божанске силе. У песми *Тестамент* јасно говори о свом неверовању у Бога, док се у песми *Плач матере човекове* чак могу наћи и следећи стихови *Бог је лаж/ и наши су га душмани измислитли*. У наставку песме јавља се читав низ богохуљења, али то се може једино схватити као израз потпуне разочараности лирског субјекта, кроз кога проговара сам песник.

Поред рата, највећи мотив у Васиљевој лирици јесте Мајка. Како је имао веома близак однос са својом мајком, осећао је да је огромна њена патња због његових личних недаћа. Аналогијом цео рат доживљава као највећу трагедију за било коју мајку, а њих сматра највећим жртвама рата. Управо речи: *Мајка, Син, Човек, Рат Клање, Сазнање* пише великим почетним словом, како би формом истакао значај и смисао тих речи. Насупрот томе, а супротно уобичајним правилима, реч *бог* писао је малим почетним словом.

Оно што мене одушевљава у поезији Душана Васиљева јесте њена авангардност у тренутку настанка. Такође, одличан је начин на који он приказује психологију својих лирских субјеката. При навођењу карактеристика његове поезије које су мени посебно допадљиве, не бих могао да изоставим његов хуманизам, истицање човека и рационалност по питању одређених религијских тематика.

Права је штета што је умро тако млад, не стигавши да доживи и лепе тренутке у свом животу и не стигавши да остааи већи опус. На нама је да га слаavimo и никад не заборавимо.

Марко Тодоровић III₆

Бескрај у оку

Личност се веома често буну против свакодневне монотоније која је обавија и покушава да продре у неистражене кутке мисли и космоса не би ли са себе стргла огртак стварности. Непрекидно тежи ка новим открићима, задовољавању својих чула и грађењу заштитног зида, који ће чувати њен мистични свет. Неуморно лута, покушавајући да усклади своју бунтовну душу са рационализмом реалног света. Оваква је била личност „изгнаног анђела“ - Артура Рембоа.

Жудња за самооткривањем, променом, стварањем, створила је у младићу немир, који га је подстакао да се отргне од дома у непознате пределе. Препустивши се брзој струји живота, упознао је Париз, а у Паризу Пола Верлена. Верленов

геније, „млади Сатана“ у овом познанству искусио је „растројство чула“, осетио врео жар љубави, али и горак укус растанка и разочарања. Одавање неморалним уживањима у скандалозној вези са Верленом пробудио је у њему вулкан нових идеја и до тада недоживљених осећања. Ипак, ово познанство завршило се горким разочарањем. Рембоа је окужио пакао.

„Некада, ако се добро сећам, мој живот био је гозба на којој су се сва срца отварала, на којој су текла сва вина. Једне вечери посадио сам Лепоту на колена. И нашао сам да је горка. И наружио сам је. Наоружао сам се против правде. Утекао сам. О вештице, о бедо, о мржњо, вама је моје благо било поверено! Тако сам постигао да из мог духа ишчили свака људска нада.“

Љубав је опасна и релативна станица на путовању кроз живот. Тешко је утврдити шта је узрокује, било „неморалну“ или „моралну“. Да ли се она може поделити на моралну и неморалну и као таква инспирисати или разочарати човека? Да ли обликује живот или води право у пакао? Младост Артура Рембоа, у којој је открио идеал ком тежи и да се посвети, у којој је поставио основе чистој поезији и у којој је поистоветио живот са књижевношћу, прекинута је прераном смрћу, 1891. године.

Артур Рембо био је само један од небројених делова који чине слагалицу свемира, бурне природе и великих стремљења. У свом оку неговао је бескрај идеја, које никада нису откривене. Ако некад зачујете шум у библиотеци, не плашите се, већ пустите машти на вољу. Можда његов дух, попут Офелије из његове истоимене песме, лута, тражећи цвеће младости.

Сара Јовановић III

Љепоту цијелог свијета крију у себи моје мисли, Иво Андрић

За себе са поносом могу да кажем да сам оптимиста и хедониста. Ја волим људе, себе, ствари, природу. Волим живот. Не знам је ли то ствар васпитања, генетике, личне животне приче, сопственог труда или нечега другог. Вероватно је све помало.

Знам да многи нису тако настројени према животу. Не осуђујем те људе, жалим их и саосећам са њима. Мада, када бих могао да утичем на шире народне масе, искористио бих то да их убедим како сигурно има превише разлога да буду задовољни. Задовољство животом је ствар која се учи и тако стиче. Ако само мало размислимо, неће нам требати много да схватимо како је дар то што смо живи, што смо рођени као једина свесна бића, што смо у стању да мењамо себе набоље. За постизање задовољства животом битно је учити да сигурно имамо нешто за шта вреди живети: нешто што је објективно важно за живот, као што су породица, пријатељи, љубав, здравље, новац, или пак нешто крајње маргинално што ћемо и из неких личних побуда учинити посебним. На нама је само да откријемо за шта вреди живети.

Неко ће рећи: „Лако је њему. Има седамнаест година, здрав је, добар је ђак, родитељи се труде да му приуште све што пожели“. То све јесте тачно, али тај неко не зна за моје проблеме. Да, имам их и ја, али их не гледам као на нешто погубно него као на необичне задатке које ми поставља судбина да бих вежбао своју сналажљивост и емотивну интелигенцију. Заправо ниједан проблем нити било која недаћа која нам се догодила није катастрофа. Све може бити прилика да научимо нешто ново и ојачамо.

Људи су добри. Верујем у то. Они људи за које се каже да су зли, покварени, бахати, саможиви и шта већ све друго само носе маску. Маску нису навукли они сами него лична животна ситуација. Дубоко у њима лежи исконска људска доброта. Ипак, то не значи да се не клоним таквих људи. Напротив. Нису сви за мене пријатељи. Дистанцирам се од особа чија доброта није у првом плану јер ја нисам дужан да патим због њиховог зла, зависти, охолости...

Верујем у то да се добро добрим враћа. Ту имам једну, некима можда смешну, филозофску теорију да чињењем добрих дела шаљемо позитивне сигнале у космос који се кад-тад морају вратити зарад успостављања космичке равнотеже. Исто је и са лошим делима и негативним сигнаlima.

Треба уживати у ситницама, природи, уметности, присуству неких особа и у још много чему. Ипак, прво треба постићи склад са самим собом, размислити и пронаћи довољан разлог да се радујемо животу. Тада ћемо лако стећи навику да се радујемо и свему што тај живот чини.

Марко Тодоровић III₆

Љепоту цијелог свијета крију у себи моје мисли, Иво Андрић

„Какве су ти мисли такав ти је и живот“, говорио је отац Тадеј. Наравно, мисли заиста имају велики утицај на нас, али и на све што нас окружује. Ми, људи, од животиња се разликујемо јер смо способни да мислимо. Имамо физичку, али и духовну сферу личности. А када је реч о томе коју треба више да негујемо, мислим да дилема не постоји. Зато своје мисли, зарад нас самих, али и зарад свих осталих, морамо усмерити ка нечему позитивном.

Најузвишенија, најмоћнија и најјача позитивна енергија је Бог - а Бог је љубав. Дакле, ширити позитивну енергију значи ширити љубав. Да ли постоји ишта лепше и јаче од љубави? Да ли нам је потребно ишта друго сем љубави? Није! Истинска љубав, не може се поредити ни са каквим новцем, славом, угледом... Али, ко је уопште славан? Није славан онај кога људи сматрају славним, већ онај кога Бог таквим учини. Славан је онај који засади дрво, удели новац просјаку на улици, онај који ће жртвовати себе зарад других. Када неко добро дело учинимо с љубављу, из дубине душе, то је најлепши осећај! Унутрашња лепота, спокој, мир... не могу се поредити ни са чим што се новцем може купити. Сви људи који нас окружују су извор велике љубави. Када нам неко удели комплимент, или помогне у решавању задатка, све су то наизглед мале ствари које нам улепшају дан. Некада је довољан само један поглед одређене особе да нам да

такву снагу да смо у стању да због ње померимо свет. А када су ти погледи ретки, још су лепши. Жудња и ишчекивање до поновног сусрета, иако можда у почетку стресни и фрустрирајући, чине љубав још лепшом.

Када одемо на село, и дан проведемо у природи, окружени животињама, мирисима цвећа, ми схватимо колико је живот леп. Схватимо колико нам за срећу мало треба, а цео живот јуримо за новцем, каријером, за пролазним стварима. Зар вечеру са породицом и другим драгим људима може било шта да замени? Тако једноставне ствари чине наш живот лепим, чине нас срећнима. Једино што се од нас тражи је да пружамо и прихватамо љубав која нам се свакога дана великодушно даје. Морамо волети чак и своје „непријатеље“ јер зашто бисмо свој душевни мир и спокој реметили зарад било кога и било чега?

Све што нам је заиста потребно је љубав. Љубав нам отвара наше, погрешним идеалима и тежњама, затворене очи. Када с љубављу погледамо на свет, једино тада ћемо схватити колико је он заиста леп.

Димитрије Петровић III

Он је љубио свој род

Идућ' учим, а стојећи маштам. Тако се и нађох у Темишвару, у граничној нам Румунији, баш испред Српске теоретске гимназије „Доситеј Обрадовић“. Видим стоји биста... Хладна, мермерна... Стоји непомична само наизглед, споља. Жив је српски Анахарзис Обрадовић, срце му је живо, растрзано у својеручним делима, ту у народу, на полицама библиотека, у рукама читалаца жељних Доситејвих „Наравоученија“. Тихим, каменим гласом поздравља деценијама „доситејевце“. Не чује га свако... Тргнем се, протрљам очи, па још једном, па опет исто. Биста промукло испусти дах, који кроз хук прође и мојим ушима, а ја као да ми није ништа.. Прострелише ме две црне, дубоке јаме и застадох, подигох срамежљиво главу, а моја два бисера почеше да се ваљају у одсјају

високог чела „првог духовног градитеља и културног организатора наше земље“.

Благо теби, земљо наша, мајко свих нас, благо теби! Из јаме ме повуче тама нестварно далеко. Прогунђах, себи у недра, као да набрајам: Беч, Трст, Венеција, Земун, Будим, Француска, Енглеска, Санкт Петербург, Карловци... Колико ум... Београд, моја домовина, надамак мог завичаја. Рука ми се отргне, глава ми падне у торбу, језик плете своје нити, док се разум бори са „Писмом Харалампвију“, у Лајпцигу писаним. Мермерна рука ме извуче из торбе и постави надамак свог тела, књигу ми подиже високо, уз очи и ја изустих: „Ја вам благодарим и мени је не мање пријатно мислити на вас и ваше чрезвичайно старање да растењем просвештенија нашега будете, зашто је то пут којим се народу нашем најбоље идући служити може, а и треба.“

Странице се летеше свуд. „Љубезни, Вазљубљени, Ваша екселенцијо“, као из топа почех да говорим, наглас, јако, тако да се сви окретаху и прилазише нашем Сократу, богме, прилазише и мени. Мало се уобразиш, уста утихнуше, а глас помодри... Па наставих на матерњем језику, али сви ме разумеше.

Наоколо, мирис његовог завичаја и родног му Чакова. Постајем жедна. Не, нису ми сува уста, нити ми се језик лепи за непце, а није ме ни ова оморина уморила... Ум је мој жедан, жедан знања, а препун маште. Та жеђ се не утоли ни океаном воде, већ капљицом мудрости, једном ретком, Доситејевом. Заувек жедна, није ме страх. Заувек љубим оно што знам. Магловито, призивам слова: „Доситеј Обрадовић, велики народни учитељ српски, рођен у Чакову, преминуо у Београду 1811. Овде леже његове српске кости! Он је љубио свој род!“ Пољубих мермер, хладан и непомичан, а срце ми заигра у топлини и остадох у надежди да ће и мој народ, окован знањем, заувек љубити овај неисцрпни ум. Магла се повлачи, рекло би се јака светлост облива мој род...Хоће ли му икад преко мере бити плаћено? Он је љубио свој род!“ Србијо, клањам ти се. Пољубих мермер, хладан и непомичан, а срце ми заигра у топлини и остадох у надежди да ће и мој народ, окован знањем, заувек љубити овај неисцрпни ум. Магла се повлачи, рекло би се јака светлост облива мој род...Хоће ли му икад преко мере бити плаћено?

Кристина Мирковић III

ПРОНАЂИ СЕ!

Нема ни једне велике истине човекове о којој се сме до краја мислити, без опасности за своју мисао.

Као што каже Дучић, живот је трагање, било то срећа, љубав, снови или жеље, увек нешто тражимо радозналим погледом који лута на хиљаде страна видика. Шта тражимо, а шта имамо? Имамо младост, чар телесне лепоте и духовне свежине. Младост је у нама, око нас, осећамо лепоту физичке снаге, бесконачност надања, раскош у плановима од којих је сваки огroman и безмеран.

Младост, то су пречесте и пренагле радости, када су сви извори оптимизма отворени, када је сан стављен изнад истине, а љубав изнад живота.

Корак по корак, дан по дан, живот струји и обузима ме, носећи ме на својим крилима да упознам и осетим још могућности, пружајући великодушно отворене видике уз поруку да само храбри иду правим путем, а кукавице странпутицом. Хоћу да будем храбра, хоћу да искористим максимум од живота и хоћу да пронађем место у бесконачном простанству могућности! Упијем погледом протекли део живота и носталгично сачувам од заборава све оне поломљене лутке, књиге, просуте оловке и радознало уплашен поглед мале девојчице која ме посматра са полице у мојој соби.

Неко ме зове, чујем зов живота, осећам више него што би требало, сањам више него што живим и причам оно што ни сама не верујем. Стање без равнотеже, осећам да поседујем најфинију душевност и највећу мудрост. Знам, то се зове љубав. Само заљубљен човек верује у чудеса, а не у оно што је очевидно, гради планове без размера и логике, живи у највећој чистоти и крајњој сили доброте. Љубав је највећи степен онога што носи некористољубиво срце, потпуно одрицање, живот за другу личност усађену у зенит овог доба живота.

Људи који у љубав уносе цело срце, мање страдају, јер срце све позлађује и не види никакве недостатке, ни грешке. Љубав је сведочанство здраве снаге и дубоког морала, она је највећи извор снаге за илузије. Љубав је мудрост. Љубав није идеал, идеал је изнад,

љубав се осећа, а не тумачи. Ако је више тумачимо него осећамо она се сруши у прашину и ту остаје, прљава и поражена.

Али, ако се то деси, увек постоји неко ко ће нас подићи, уздигнути од посрнулог дна и пружити руку да се чврсто ухватимо за њу. Та пружена рука се не анализира, већ се воли, јер је то наш пратилац и помоћник у свим сферама живота. То је рука пријатеља, друга ког не можемо измислити, наћи успут или срести, он је увек ту, присутан и када прича и када ћути. Са непријатељем се може разговарати, али не и ћутати, то је предност пријатеља. Другарство има своје законе, строге и апсолутне, зато што су основани на снази уверења и безусловне оданости.

Док је човек млад, увек је довољно леп, а када остари увек је искуством довољно паметан.

Кристина Јевтић I₆

Човек није спреман за поразе

Увек је било довољно да је само ту. Једном „необичном“ старцу ништа више од тога није требало како би имало смисла живети. И бити поражен.

Само једном је требало олизати друштво до сржи да би живот потпуно променио укус. Напуштен од најближих, исмејан и од оних других, рекли би да је готов. Људи би рекли. Али људи су друштво, а друштво не зна. Не мисли. И зато и јесу вишак. Али та мала искра није. Искра, која је била способна да једном напаћеном и душевно измученом старцу надокнади оно чега су га лишили. Не све, али довољно. Осмех, разговор без смисла, рибарење, вечера, одвојеност од других, и осмех. Све је то знало маторог учинити срећним. Искра га је учинила способним да осети оно што тада није могао; оно за чиме вреди вапити. И то је сада била његова искра. Само је он имао право на њу. Нико други.

Дакле, борба за нешто, макар то било и животарење у миру, претворила се у борбу за чување оног највреднијег. У болесну посесивност. Зато и јесте било неопходно да обојица буду изоловани од примитивизма и људи. Било је неопходно и да им буде ускраћено на тренутак све што су имали. Али неизбежно је било да се све небитне борбе, попут оне за највећу рибу, или доказивање вечите вредности и морала, све оне се враћају на једино и најискреније -

дечак и борба за њега. Без њега, ништа нема смисла, ни људска гамад, ни матори Сантјаго, ни рибетина, ни борба, ни пораз, ни живот. То мало парче невиности и лепоте добило је ону прљаву сврху.

То, заправо, и јесте оно што је у мени побудио овај роман; никакав животни пораз, борба, усамљеност. Али чињеница је да старцу нема пораза док је дечак ту, као ни дечаку као само његовом. То и боли, али о томе се не може говорити на часу, нити јавно, али захтева барем овакво ослобађање.

Лука Николић III₃

Саблуде

Знамо ли где живимо и шта желимо? Знамо ли како живимо? Људи верују у бољи живот и сви верују у руку спаса. Сви се хране истом заблудом. Ми живимо сигурни, чак и у оним тренуцима када нас нека мрачна сила вуче на доле, ми имамо нераскидиве везе да нас уздижу.

Боримо са мислима и другим људима и вечно се вртимо у круг. Боримо се за мало бремена које лети, јер док затворимо очи, тренутак се изгубио. Ми мислимо да су наша дела вечна, али не, вечни су они који су покушавали и успели, који су и најтужнију душу осветили, који су и највеће боли отклонили.

Ми, људи, боримо се са осећањима и када патимо заваравимо друге срећом. И када падамо, тад показујемо највећи успон. Живимо да нађемо живот пун искрености и пожртвовања, а понајвише времена јер је оно кључно. Ми од немогућег тражимо могуће чак и када нас прати све што једном би добро или пак лоше.

Ми, људи, живимо као идоли, као велики и недостижни, а заправо смо комадић неба окружен великим плаветнилом. Нас прати доброта, вредност и пожртвовање, али смо, горди поносни и окрећемо главу са јада. Никада нећемо признати да смо само мали траг у бескрају.

Сара Лазаревић II₂

О читању

Читање служи за уживање, откривање нових сазнања. Омогућује нам да се поистовећујемо са ликовима из књижевних дела, подстиче нас на размишљање у самоћи.

Не читајте да бисте веровали, не узимајте прочитано за готово, нити да бисте нашли приче и разговора, већ да мерите и расуђујете.

Читање испуњава ум човеков. Писац пише слободно, онако како осећа потребу да искаже своје мисли, не да би се допао читаоцу. Све написано не мора бити увек лепо и одисати срећом.

Не полазите од питања да ли вам се нешто свиђа већ зашто је написано. Све што постоји у природи може се описивати и захваљујући описаном читати. Бележење прочитаног чини човека спремним за разговор. Онај који мало прича мора бити хитар да са мало речи убеди другог у оно што жели.

Поезија омогућује да будемо духовити, да могу побећи од стварности, окренути се свом унутрашњем животу, истичући осећајност, субјективност. Математика нас чини оштроумним и тачним, без могућих грешака, природна филозофија дубоким.

Нема сметње духу која се не би могла отклонити подесним вежбама читања и учења. Читање је један од најпотребнијих човекових послова који води ка прочишћењу.

Биљана Пејновић III₅

Дуга

Погледај... то наизглед малено сунце сакрило се иза сивих облака, некако постиђено од својих страсти, свог сјаја.. Хеј, сунашце, изађи, не бој се. Дунуо је јак ветар. Ох, тако је тврдоглаво..

Лист по лист пада са сад већ скоро оголелих грана и ствара ми обојени пут. О, тако је лепо овде.. Осећам као да нисам ту. Удишем овај ваздух дубоко размишљајући о мом наредном кораку... Смишљам куда даље. Почине киша. Трчим, скривам се од тих оштрих капљица и већ чујем како добују по нечему што зовемо блато. Већ осећам умор, неку тугу у ваздуху око себе. Већ осећам сиву маглу и више не видим

онај пут, оне боје.. Зашто је све тако пролазно? Седим овде већ сатима, ова киша је тако упорна.. Туп, туп ...

Хеј, Сунце ! Угледах га како вири.. можда не жели више да се скрива. Сада чујем само тупи звук капљица које се одбијају од олуку.. Дуга се појави негде у даљини.. Дивна је..

А и ТИ, дођи сада, осети ово са мном.. Лепо је.

Тамара Шарчевић III₅

За кога бих данас попут песника тражила помиловање

Тражим помиловање за човечуљка. Неволни лутку искривљеног лица, смешан си. Чујем, говориш да си велики и снажан, а ти мањи од макова зрна.

Погледај ме, знам да се иза свих тих маски налази само човечуљак. Честитке, постао си машина. Голим си рукама слободу ухватио док ти ноге у ваздуху висе. Не може то свако. Људи од таквог заната се нарочито цене. Испунио си своје снове поставши све оно у шта си се клео да никад нећеш бити. Живот је непредвидива болест, данас мислиш, сутра не мислиш. Спаваш, радиш, гладујеш, па све испочетка, кад плата не легне и Бога се сетиш. Не једеш ни скупо, ни духовно, већ концентрат у складу са буџетом. Тражим помиловање за човечуљка искривљеног лица. Господо, нисте добро чули, оптужбе нису тачне. Не краде, понекад само позајми па заборави да врати. Пливајући у мору проблема човек се заборави.

Тражим помиловање за човечуљка. Немамо право да судимо, већ само да праштамо. Данас и овде будемо ли осудили човечуљка запитајмо се има ли та пресуда смисла, ако онај човечуљак који живи у нама прође некажњено.

Тражим помиловање за човека.

Мирена Радојичић IV₇

Доле ваша уметност“ (В. Мајаковски)

Сви су они исти. Копирају једни друге, препакују исто ђубре и продају га као иноваторско надахнуће.

Ромео и Јулија се зову Марко и Љубица и они се не довикују са балкона, већ страсно куцкају поруке. Родитељи су им нарководилери из супротстављених банди и њихова љубав је забрањена.

Већ смо видели стотине љубавних комедија, меланхоличних драма и трагедија у којима се пева, плаче, вара, пуца и умире. Копирају, и то је њихово право.

Исто проклетство вучемо генерацијама. Од кад је праисторијски човек први пут најжврљао своје љубавне јаде на зид пећине, оригиналност је мртва и сваки нови Стивен Кинг и Мир Јам закуцавају ексер у тај ковчег.

Комерцијализам! Ако случајно напишете нешто другачије, нико неће хтети то да штампа. Тада сте Ви пропали уметник којег ће се маса сетити кад буде већ пар стопа испод земље.

Доле Ваша Уметност! Само су вам битни новчићи које можете да зарадите од простог света. Све је већ виђено. Нов је само књижевни језик. Англицизми, германизми, популизми, варваризми, а код нас и земунизми или сурчинизми... Убаците по коју псовку у монолог главног јунака када јадикује о неправдама света. Ту пристаје и нека заносна плавуша, добар хеклер, јурњава брзим кабриолетом, писак полицијских сирена и ... прича је спремна!

Мука ми је од њих. Мука нам је од њих. Мука је било и Мајаковском и Буковском и још гомили „ских“ који су били млади и чији се ставови нису поклапали са нормама њиховог времена. Гомили оних који нису пристајали на компромис. Оних који су вапили за новом, искреном причом...

Како је мрачно то што свака домаћица чита Мир Јам, а за њеног брата није ни чула, нити је интересује историја народа коју је он описао.

Треба колективно да се лечимо!

Кристина Поповић III

На мој начин...

Драги господине Андрићу,

Ко зна колико година желим да Вам напишем ово писмо, али тек сада се указала та прилика. Као на почетку сваког писма требало би да се представим. Зовем се Јелена, али нисам „жена које више нема“. Како сте? Верујем да вас ово нико није питао јако дуго. Драго ми је што ту част имам баш ја. Пишем вам ово да бих вас упознала са животом у двадесет и првом веку. Више ништа није као што је био раније, сем мостова. Оних прекрасних мостова, посватвљених са циљем да спајају обале, али и људе, данас их раздвајају. Они ситни људи као мрави и даље носе терет на својим леђима и не жале се. Термита је све више који гледају како ће прождерати вас и ваше тело. Сећате ли се оне ваше „Госпођице“? Хајде да на тренутак заборавимо ко сте и шта сте, сва ваша дела, ставове, размишљања. Оно би људи судили само по називу ваших дела. За „Госпођицу“ би рекли да описује неки раскошан живот у Београду или Босни. „Проклета авлија“ би се сматрала описом неког ужасног места, а не страдањем недужних људи.

Не бринете за Вашу ћуприју. Стоји на истом месту, одише истом оном топлином и животом. Овим делом упозорили све нас да схватимо да је живот једно несхватљиво чудо. Жао ми је што моје писмо није довољно добро за једног нобеловца. Желим да Вам кажем да не бринете и да будете поносни јер и даље постоје људи који цене једноставне ствари и живот. Не тражим од вас да ми одговорите, довољно је да ово писмо стигне до вас.

Срдачан поздрав,

Ј. Андрић

3. 6. 2015. Ваљево

Јелена Андрић III₇

Са Бен Аџибом по Европи

Дешава се да оно што писци узгред пишу прогласи се лаким штивом за широку публику и таква дела, на штету читалаца, остану ван неких издања сабраних дела. То се догодило и са путописом *Бен Аџибино путовање по Европама* нашег познатог писца Бранислава Нушића. Овај „литерарни захват у праскозорју двадесетог века“ вид је пародије самог путописа. Текстови су објављивани у *Политици* 1908. године. Испод маске Бен Аџибе, кога сусрећемо већ у наслову дела, крије се сам Нушић који своја дела пише под овим псеудонимом пре Првог светског рата. Још од наслова дела указује се на хумористичан однос према стварности и први сусрет са књигом читаоцу мами смешак.

Бен Аџиба, као главни јунак прозе, креће сам на путовање по Европи јер, ако поведе жену, у свету је „грдна ташма и гурање света па се или човек или жена могу изгубити“. Нушић се поиграва метафорама и духовито читаоцу представља како ће изгледати његово путовање: „Ја узмем госпођицу за прст од десне руке па је поведем од Београда, преко Пеште и Беча, упаднем с њеним прстом у Швајцарску, одвучем га до Париза, па га поведем даље и умочим га у Средоземно море, па га пронесем кроз Италију и доведем до Београда и ту јој вратим прст“. Јунаци који употпуњују Нушићеве хумористично описане доживљаје су Бугарин Спира и разни Мађари, Швајцарци и Енглези који са приповедачем лете у авиону, препиру се у возу... Путника приповедача у Европи је највише одушевио град Париз „у који истовремено са нашим возом стреме безбројни возови да сруче хиљаде путника“.

После читања *Бен Аџибиног путовања по Европама* читалац се може похвалити да се слатко насмејао, да је пропутовао читаву Европу и да је кроз пишчеву хумористичко-сатиричну призму уочио разлике између тадашње Србије и других европских земаља. Ово дело веома одговара савременом младом читаоцу јер „стапа ефекат слике, звука, покрета и говора“.

Андријана Чаратић III₅

ЛЕГЕНДЕ

О Крчмару

Једне кишовите мајске вечери моја породица се окупила око трпезе и отац, који се вратио из села, упитао нас је да ли знамо ко је била Мара крчмарица. Мајка, сестра и ја изненађено смо подигле погледе са својих тањира и одрично одговориле. Отац је прогутао залогај, узео гутљај вина и спустио виљушку. Онда је почео да прича...

Освануо је сунчан дан. У ваздуху се осећа опојни мирис липа. Чуо се зуј пчела. „Добро јутро, лепи мој!“, зачуо се глас Краљевића Марка у коњушници. „Јеси ли спреман за једну лепу шетњу?“ Шарац је само фркнуо. „Тако сам и мислио. Андрија! Припреми свог коња!“ У коњушницу је ушао младић црне косе и продорног погледа. О појасу му је висио бодож у корицама и чутурица обавијена јагњећом кожом. „Вода ти неће требати, Андрија. Овога пута путоваћемо без хране и воде, па ћемо да видимо колико ћемо издржати.“ „Како ти кажеш, брате мој“, одговорио је младић и скинуо чутуру са појаса. Попели су се на коње, повикали и коњи су се дали у трк.

Јахали су преко ливада и кроз шуме, а ваздух их је шамарао по лицу. Када су стали да одморе коње испод једног великог дрвета, Андрија је упитао: „Где смо, брате?“ Капљице зноја појавиле су се на његовом младом челу. „Ово брдо зове се Пеар. Далеко смо одмакли од Призрена“, одговорио је Марко гладећи густе бркове. Одједном, Андрија је устао и попео се на врх једне стене. „Погледај, брате! У подножју овог брда је село. Да будем искрен, ожеднео сам. Отићи ћу у село и потражити нешто за пиће.“ Марко се насмејао:

„Како желиш. Шарац и ја ћемо вас сачекати овде.“

Андрија је узјахао свог коња и спустио се у село. Недалеко од улаза у село угледао је једну крчму поред пута. Сишао је са коња, обавио канап око једног стуба и ушао унутра. Крчма је била пуна прљавих, знојавих и непристојних мушкараца који су се наливали вином из широких чаша и грохотом смејали. Служила их је млада жена по имену Мара. Андрија је прочистио грло и упутио се према њој. „Помаже Бог, млада крчмарице. Би ли ми дала вина да се напојим? Путујем чак од Призрена, а напољу је веома топло.“ Видевши како је

одевен, крчмарица се осмехнула, отишла до бурета и захватила вина, а када га је услужила, продужила је до једног стола у углу, где су седела четворица Турака и помахнитало почела нешто да им објашњава и маше рукама. Они су погледали у Андрију, а затим устали од стола и пришли му. Без речи су извукли бодеже и насрнули на Андрију. Схвативши шта се дешава, овај је извукао свој бодаж и зарио га у срце једног Турчина, али су га остала тројица савладала и убила, узевши му све злато које је имао.

Видевши да му брат не долази, Марко се унервозио. Приметивши да његов коњ копитом удара о стену, пришао је и видео воду у удубљењу. Када се напојио, сишао је у село и дошао до крчме. Када је сазнао шта се догодило његовом брату, из Марковог грла проломио се страشان урлик и он је побио све Турке које је затекао. Мара је покушала да побегне, али је он бесно повукао њену косу и завезао је за Шарчев реп и дао се у трк. Мара је вриштала и молила га да му опрости, али је он није слушао. Јурио је све док није схватио да се Мара више не чује, а када се окренуо, угледао је њено огољено и окрвављено тело како беживотно лежи на земљи недалеко од коња. Без икаквих емоција се окренуо и вратио до места на ком је оставио брата. Однео га је далеко у шуму и сахранио, а затим од дрвета истесао малу цркву у спомен свом вољеном брату. Са своја два коња вратио се у Призрен, са неизмерном тугом у срцу.

„Тако вам је то, драге моје. На месту на ком је Марко окусио свежу воду данас су Маркови чанци. Део пута на ком је Мара издахнула данашња је Раства, а место на ком су сељаци закопали Марино тело зове се Марин брег. Андријин гроб данас прекрива црква. Читаво насеље Крчмар подно Дивчибара добило је име управо по њој“, завршио је мој отац причу.

Сара Јовановић III₅

(прва награда *Вуковог звона* за
најаутентичније забележену легенду из свог краја)

Санковић

Сваки пут кад се враћам кући из Мионице, пролазим кроз село Санковић. Увек ми поглед обузме велики бор који одолева свим природним непогодама више од једног века и за који је везана и једна легенда коју ми је причао мој деда.

Село Санковић је према народном предању, основао крајем 17. века Божа Станковић. По њему ово село носи име. У центру села се налази чувени бор, који је уједно и симбол села Санковић. Легенда каже да је њега на Јовановића имању засадио неки извесни Николица. Према предању, овај човек није имао деце, па је желео да гледа овај бор како расте уместо њих. Касније се оженио неком дошљакињом и са њом је имао порода. Један од потомака био је Велимир Јовановић. Када су почеле да му цркавају овце, неко му је рекао да оде на Маљен и насече боровог грања да би брстиле. Међутим, њему је било лакше да одсече гране са бора који се налазио на његовом имању. Он сам није то урадио, већ је ангажовао једног дечака и обећао му дукат. Дечак је прихватио посао и поткресао гране бора.

Мало после тога, он се јако разболео. Велимир, видевши да је дечак јако лоше, на коњу га одведе у Ужице, одакле је дечак био родом. Када су дошли пред кућу, дечак је умро. Али како увек бива, свака невоља са собом носи још једну. Када се Велимир вратио кући, имао је шта и да види – ћерка јединица му је умрла. Затражио је помоћ врачаре. Она му је рекла да није смео никако да поткреше бор, али да ће имати још порода.

И данас овај бор стоји на имању Јовановића и од тада се нико сем громава не усуђује да га дира. На њему је све мање грана, али му је стабло дебело толико да га чак ни два човека заједно не могу обухватити.

Андрејана Ковачевић III

БЕСЕДА

Истина о времену у коме живимо

Не могу више да ћутим, не могу више да заварам себе! Уморила сам се од силних илузија у својој глави. А све је то због вас и овог проклетог времена у коме живимо. Доста ми је да убеђујем себе да сам нешто што нисам да бих удовољила онима око себе, а ни сама не знам зашто. Време је да коначно станемо иза својих ставова! Јер треба наћи прави начин да се истакнемо у овом лудом времену, како нас маса не би прогутала. А заправо смо сви свесни тога да су људи криви за то што живимо у оваквом окружењу.

Рекла бих да смо сви свесни чињенице какво је ово време, и да се сви трудимо да ту сурову реалност ублажимо на неки свој начин. Покушавамо да заборавимо да смо сами криви за све. Да су људи ти који су поставили данашње стандарде и приоритете. Па тако они са мало мозга и пуно новца диктирају правила. Правила облачења, понашања, диктирају какву ћеш музику слушати. А ако није тако, испадаш из друштва. Ако ти нешто не одговара, испадаш из друштва, ако имаш своје мишљење, испадаш из друштва! Дозвољавамо да нас неко бије по ушима и прича нам оно што знамо да је погрешно. А ми ћутимо и трпимо, све из неког страха. И то је заправо најсуровија истина, она што стоји у грлу као кнедла и избија кроз бујицу суза када схватиш да више не можеш да издржиш. А чему све то? Какав је то проклети страх који те спутава да будеш оно што јеси? Какав је то страха од тих саможивих, празноглавих кретена који су себи дали за право да ти диктирају живот. Па се онда запиташ ко је луд, ти или они? Е, то је већ мртва трка! Али чињеница је да су сами људи криви за то што је овако како је. И онда се запиташ : „Где ја живим? Шта ја радим?“ Опече те истина да си нико и ништа у очима оних који ти нису ни до колена, а ипак их гледаш са коленима у блату док те киње и кроз смех упиру прстом у тебе.

Време не можемо променити, па ни људе. Велика је то маса празноглаваца убеђених да су у праву. Али, увек можемо променити себе. Тежак је то и мукотрпан процес, али чини се, вредан труда. Вредан осмеха са којим заспиш јер знаш да си веран и доследан себи.

Буди промена коју желиш да видиш у свету! Веруј! И стани иза онога у шта верујеш, па макар стајао сам!

Соња Бујић IV₄

Постати песник

Десанкина поезија никада није била потребнија колико нам је данас потребна. У овом времену кад нас терају да заборавимо своју прошлост, традицију, историју, кад нас уче да мрзимо сами себе, да заборавимо ко смо и како се зовемо, она стоји као брана свим тим покушајима, свим тим отуђењима, она је ризница у којој се чува једина истина о нама, наше право име и презиме

На питање како се постаје песник, Десанка је одговорила: „Треба мама да те роди.“

Из беседе песника Петра Пајића изречене поводом доделе Награде Десанка Максимовић

САДРЖАЈ

ПОЕЗИЈА

- Марија Стефановић III₄ 3
- Милица Мићић III₂ 4
- Јелисавета Ацић III₆ 6
- Марко Тодоровић III₆ 7
- Нина Станковић II₆ 7
- Тијана Радовановић IV₁ 9

НАГРАЂЕНА ПРОЗА

- Тијана Радовановић IV₁ 11
- Нина Станковић II₆ 12
- Андријана Ковачевић III₅ 14

КРАТКЕ ПРИЧЕ

- Марко Сендвић 15
- Јелена Симовић III₆ 18
- Сара Ђурђевић IV₃ 19

ПРИЧЕ СА ЕЛЕМЕНТИМА ФАНТАСТКЕ (одломци)

- Кристина Рајковић VIII₁ 23
- Борко Веселиновић I₁ 24
- Филип Павловић I₁ 25
- Богдан Бадовинац I₁ 26
- Александра Боковић II₄ 27
- Матеја Цветановић II₄ 28
- Јована Тадић II₄ 29
- Иван Милинковић I₁ 30
- Тијана Панић III₁ 31
- Кристина Поповић III₁ 32

ЕСЕЈИ

- Марко Тодоровић III₆.....33
- Димитрије Петровић III₆.....34
- Сара Јовановић III₅.....34
- Марко Тодоровић III₆.....36
- Димитрије Петровић III₆.....37
- Кристина Мирковић III₇.....38
- Кристина Јевтић I₆.....40
- Лука Николић III₃.....41
- Сара Лазаревић II₂.....42
- Биљана Пејновић III₅..... 43

- Тамара Шарчевић III₅.....43
- Мирена Радојичић IV₇.....44
- Кристина Поповић III₁.....45
- Јелена Андрић III₇.....46
- Андријана Чарапић III₅.....47

ЛЕГЕНДЕ

- Сара Јовановић III₅ (награђена).....48
- Андријана Ковачевић III₅.....49

БЕСЕДА

- Соња Ђујић IV₄.....51
- Петар Пајић, песник (одломак)..... 52